

5. Danker R [et al.]. (2020). *Sila komiksiv. Istorija, forma j kultura*. Kyiv: ArtHuss.
6. *Media*. (2023). Encyklopediya suchasnoyi Ukrainy. Available at: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=66085 [Accessed 25.01.2023].
7. Kosmacka N. V. (2012). Mova suchasnogo komiksu yak yavisha masovoyi kulturi. *Mova i kultura*, 15, pp. 15—20. Available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=Mik_2012_15_4_5 [Accessed 20.01.2023].
8. Mishenov Ya. (2023). *Komiksi v Ukraini — pidsumki 2019*. UA GEEK. Available at: <https://uageek.space/komiksi-v-ukraini-pidsumky-2019/#gs.orxfsz> [Accessed 25.01.2023].
9. Koreshkov O. [ta in.]. (2023). *Peremoga : komiks*. Kyiv: Art Nation.
10. Semenyuk O. (2023). *Mama, ya malyuyu reportazh: chim zhive nimecka komiks-zhurnalistika*. Media lab. Available at: <https://medialab.online/news/mamayamalyuyu-reportazh-chy-m-zhy-ve-nimets-ka-komiks-zhurnalisty-ka/> [Accessed 26.01.2023].
11. Puharyev P. (2014). *Boris Filonenko: Robiti komiksi z nacionalnimi geroyami zaraz na chasi*. Chitomo. Available at: <https://archive.chytomo.com/book-art/boris-filonenko-robiti-komiksi-z-nacionalnimi-geroyami-zaraz-na-chasi> [Accessed 25.01.2023].
12. Hlestova S. V. (2019). Potencial komiksu yak mediapovidomlennya: na prikladi tekstiv pro zbrojnu agresiyu RF na Donbas ("Kiborgi" ta "Perehrestya. Dev'yat istorij pro vijnu ta nasilstvo"). *Visnik Lvivskogo universitetu*, 46, pp. 281—288.
13. Hlestova S. V. (2019). Komiks-zhurnalistika u Shidnij Yevropi: istoriya j osoblivosti funkcionuvannya. *Visnik Harkivskogo nacionalnogo universitetu imeni V. N. Karazina. Seriya "Socialni komunikaciyi"*, 15. Available at: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15111> [Accessed 19.01.2023].
14. *Mariupol*. (2023). Inker: Zhurnal socialnih malopisiv. Vipusk 1. Available at: <https://inker.world/vypusk-1-mariupol/>.
15. McCloud S. (2006). *Making: Storytelling of Comics, Manga and Graphic Novel*. New York: Harper.
16. Stephens M. (2023). *Journalism and News: Untangling Their Histories*. Available at: <https://journalism.nyu.edu/publishing/beyondnews/2011/03/13/journalismand-news-untangling-their-histories> [Accessed 26.01.2023].

Надійшла до редакції 16 лютого 2023 року

РЕЦЕНЗІЇ

Музеологія: погляд з Одеси

Гребцова І. С. Музеологія : навч.-метод. посіб. / І. С. Гребцова. — Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. — 142 с.

Підготовка фахівців у галузі музейництва та охорони пам'яток, що здійснюється у профільних закладах вищої освіти України, потребує навчальної літератури, яка висвітлюватиме теоретичні та прикладні аспекти збереження й популяризації культурної спадщини країни.

Цій темі присвячено посібник І. Гребцової — докторки історичних наук, професорки, завідувачки кафедри всесвітньої історії факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Видання є складовою частиною загального курсу "Пам'яткознавство та музеологія", який авторка викладає студентам-історикам.

Окрім вступу, посібник містить 10 тем, тематику семінарських занять, завдання до само-

стійної роботи з курсу "Музеологія", словник використаних термінів і понять (94 позиції), програму музейної практики студентів-істориків на прикладі музеїв Одеси та Одеської області, список рекомендованих джерел і літератури. Кожна тема має питання для самоконтролю.

У темі 1 "Музеологія як наукова дисципліна" (с. 5—15) розкрито погляди дослідників на визначення, об'єкт, предмет і структуру цієї науки. Слід зазначити, що дослідниця вважає музеологію міждисциплінарною наукою, і в цьому контексті доцільно було б продемонструвати взаємозв'язки та відмінності з пам'яткознавством.

Появу терміна "музеологія" І. Гребцова відносить до кінця XIX ст. і пов'язує його з діяльністю німецького фахівця Й.-Г. Грассе, який уперше використав це поняття в публікації "Музеологія як наука" (1883) (с. 7). Проте зауважимо, що німецький термін "museumkunde" ("музеєзнавство") ще у 1816—1818 рр. у мистецтвознавчих працях вживав Й.-В. Гете¹.

¹ Goethe's Sämtliche Berufe in fundvierzig Banden. Leipzig : Philipp Reclam jun, S. A. 1858. Bd. 35—37.

Тема 2 "Теоретичні засади музеології" (с. 15—26) є органічним продовженням попередньої та ознайомлює студентів з основами теорії цієї науки. До певних недоліків віднесемо некоректну назву одного з музеїв м. Києва, подану на с. 17, зокрема "Центральний науково-природознавчий музей НАН України" (потрібно — Національний науково-природничий музей НАН України).

У темі 3 "Історія музейної справи" наведено ретроспективний огляд зародження, виникнення й становлення музеїв від античного часу. Подано характеристику колекціонування в періоди Середньовіччя, Відродження та Просвітництва. Появу музеїв дослідниця відносить до межі XVI—XVII ст. (Італія) і вважає, що як по-функціональний заклад музей з'явився у XVIII ст.

У темі 4 "Діяльність провідних та оригінальних музеїв світу" (с. 32—45) подано огляд історико-художніх, історико-археологічних, художніх музеїв, музеїв природознавства та природничої історії.

Тему 5 "Розвиток музейної справи в Україні" (с. 46—55) присвячено особливостям музейництва нашої держави. Дослідниця вважає, що його витoki сягають доби Київської Русі, а перші музеї відносять до XIX ст. Авторка докладно аналізує сучасні музейні комплекси просто неба, зокрема музей "Етноселище Фурмушика-Нова" (Одеська обл.) (с. 54—55).

У темі 6 "Науково-дослідна діяльність музеїв. Музейне джерелознавство, музейний предмет та його властивості" (с. 55—65) подано класифікацію музейних предметів і розглянуто проблеми їх атрибуції.

Тема 7 "Науково-фондова робота музеїв" (с. 66—74) ознайомлює з організацією збереження музейних джерел.

Тема 8 "Музейна експозиція: етапи і принципи створення" (с. 74—86) має прикладний характер і

надає уявлення про документацію експозиціонера, класифікацію методів побудови експозицій.

У темі 9 "Культурно-просвітницька діяльність музеїв" (с. 86—96) розкрито форми роботи музеїв із різновіковою аудиторією та принципи класифікації екскурсій.

У підсумковій темі 10 "Сучасні музейні технології. Перспективи та проблеми розвитку мережі в Україні" (с. 86—96) проаналізовано реалізовані проекти з використанням новітніх технологій в експозиційній та іншій діяльності музеїв. Розглянуто музейний маркетинг.

Дискусійний характер має визначення "музеєфікованої пам'ятки" як "предмета, що мав художню цінність до музеєфікації або визнаний художньо цінним в результаті музеєфікації" (с. 128). Не завжди пам'ятка, що повинна бути експонована *in situ*, може мати художню цінність. Наприклад, палеолітичні стоянки в печерах і гротах (Чокурча з культурним шаром мустьєрського періоду в передмісті Сімферополя (Автономна Республіка Крим) і Молочний Камінь із культурними рештками пізнього палеоліту (Закарпатська обл.)) становлять винятковий інтерес для науки, є унікальними пам'ятками зі свідцтвами перебування стародавніх людей і мають заповідний статус.

Рецензоване видання І. Гребцової може бути корисним не тільки для підготовки вузькопрофільних фахівців, а й для студентів гуманітарних спеціальностей, насамперед істориків та етнологів. Матеріали посібника стануть у пригоді й працівникам середніх навчальних закладів (шкіл, ліцеїв, гімназій) під час створення музеїв.

Дмитро Кепін,

*кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник відділу ретроспективної
бібліографії Книжкової палати України*

Надійшла до редакції 17 січня 2023 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 027.7.081:004](477)"364"(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2023.2(319).19-27

Наталія Кропочева,

*науковий співробітник відділу науково-освітніх інформаційних ресурсів
Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського,
e-mail: veritas59@i.ua*

Особливості змісту та технологій висвітлення інформаційних ресурсів мережі освітянських бібліотек в умовах воєнного стану

Розглянуто діяльність бібліотек закладів вищої педагогічної освіти — учасниць мережі освітянських бібліотек МОН і НАПН України в контексті створення, поширення та популяризації інформаційних ресурсів найбільш значущого соціального спрямування в умовах воєнного стану. Для визначення репрезентативної вибірки було сформовано вимоги до відбору бібліотек за класифікаційними ознаками (педагогічний профіль), наявністю сайту (сторінки).